

Prof. dr hab. Ewa Bojar
Politechnika Lubelska
Wydział Zarządzania

R e c e n z j a

rozprawy doktorskiej mgr Joanny Snopko

pt.: „Zmiany w zarządzaniu a skuteczność jednostek samorządu terytorialnego”

napisanej pod kierunkiem naukowym

prof. dr hab. Barbary Kożuch i dr hab. Aleksandra Noworóla, prof. UJ.

Wstęp

Przedstawiona treść merytoryczna rozprawy pt.: „Zmiany w zarządzaniu a skuteczność jednostek samorządu terytorialnego” liczy 239 stron i obejmuje wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie i bibliografię. W części uzupełniającej Autorka zawarła załączniki w postaci czterech wzorów ankiety wykorzystanych w pracy do badania struktur organizacyjnych urzędów gmin, do badania kultury organizacyjnej, do badania opinii interesantów o funkcjonowaniu urzędu gminy, a także do badania opinii o zaproponowanym modelu struktury procesowej urzędu gminy.

Merytoryczna ocena pracy

W ocenie merytorycznej pracy przedstawione zostaną cząstkowe opinie o zawartości merytorycznej poszczególnych rozdziałów wraz z oceną całościową dysertacji.

Praca składa się z 5 rozdziałów uporządkowanych w sposób klasyczny: od analizy piśmiennictwa związanego z problemem do prezentacji metodyki i wyników badań własnych. Doktorantka w pierwszym rozdziale dokonała przeglądu wybranych ujęć koncepcyjnych, definicyjnych i typologicznych pojęć: zarządzanie, zarządzanie publiczne, modele zarządzania publicznego. Swoją główną uwagę skoncentrowała na zarządzaniu procesowym. Rozważania są w zasadzie prowadzone prawidłowo. Zarzutem jaki mam do tej części pracy jest to, że pewne fragmenty prowadzonych rozważań mogłyby być pominięte w rozprawie jako „dość oczywiste” i „zbyt historyczne”. Dotyczy to szczególnie tekstu od 9 do 35 strony.

W rozdziale drugim Doktorantka przedstawiła pojęcie struktur organizacyjnych, ich cech oraz funkcji. Znaczące miejsce w rozprawie zajmuje pojęcie kultury organizacyjnej. Rozważania na ten temat prowadzone są prawidłowo i w interesujący sposób. Autorka dokonuje prezentacji wymienionych pojęć na bazie studiów literatury krajowej i zagranicznej. Świadczą o tym cytowania i odwołania zawarte w pracy. Autorka stara się dołączać do nich

własne opinie i komentarze. Słabszym pod tym względem jest fragment rozważań zawarty na stronach 64 i 65. Z rozważań nie wynika czym się różnią poglądy zacytowanych autorów. Przydałaby się dyskusja merytoryczna Autorki z nimi a nie tylko zestawienie ich myśli. Dodatkowo bez podania stron prac z których one pochodzą.

W punkcie 2.3 koncentruje się na zarządzaniu procesowym. Proponuje zarządzanie procesowe gminom jako sposób na rozwiązywanie problemów organizacyjnych w samorządzie terytorialnym.

Rozdział trzeci rozprawy zatytułowany „Usprawnienie zarządzania samorządowego” nie odznacza się spójnością. Pierwsze 12 stron Autorka poświęca przedstawieniu metodyki badań i charakterystyce próby badawczej. W drugiej części rozdziału, liczącej 28 stron Autorka w punkcie 3.3 deklaruje w podtytule „Tradycyjne podejście do usprawniania struktury organizacyjnej w badanych gminach”.

Dla uzyskania większej przejrzystości prowadzonych w pracy rozważań lepiej byłoby aby trzeci rozdział został bardziej rozbudowany i poświęcony tylko metodyce badań.

Pozwoliłoby to na pełniejszą prezentację warsztatu naukowego Autorki. W ocenie recenzenta rozważania zawarte w początkowych akapitach podrozdziału zatytułowanego: Metodyka badań własnych (w szczególności porównanie metod ilościowych i jakościowych) nie wnoszą istotnych informacji i mają luźny związek z tematyką pracy.

Rozdziały 4 i 5 należy uznać za najwartościowsze w całej pracy ponieważ stanowią autorskie podejścia do propozycji zmian funkcjonowania samorządu. Podstawą do opracowania modelu nowoczesnego zarządzania w samorządzie stanowiła wiedza Autorki wyniesiona z praktyki działania w strukturach urzędu gminy oraz własne badania dotyczące struktur organizacyjnych urzędów gminy, kultury organizacyjnej gminy oraz opinii o zaproponowanym modelu struktury procesowej urzędu gminy. Doceniając unikalność problematyki badawczej dobór metod badawczych recenzent zgłasza uwagi i wątpliwości.

Nie jest jasne, czy modyfikacje kwestionariusza były uzgadniane z twórcami wersji pierwotnej. Badania nie miały charakteru badań randomizowanych, a Autorka nie wskazuje narzędzi jakimi posługiwała się przy analizie dynamiki trendu. Z lektury rozdziałów pracy prezentujących badania własne nie wynika w jaki sposób weryfikowana była znamienność statystyczna prezentowanych konkluzji, co w znacznym stopniu umniejsza wagę stwierdzeń prezentowanych przez Autorkę. Autorka korzysta z kwestionariusza, który wykazuje cechy kwestionariusza skalowanego ale jednocześnie nie korzysta z możliwości stwarzanych przez te cechy kwestionariusza. Prezentacja wyników zamyka się na poziomie bardzo podstawowej statystyki opisowej.

Uwagi szczegółowe

Praca zawiera błędy natury edytorskiej i językowej, co daje wrażenie pośpiechu i braku koncentracji Autorki przy redagowaniu ostatecznej wersji pracy. Z obowiązku recenzenta wykazuje niektóre z nich. Na stronie 40 Autorka pisze, że teoretyczne zarządzanie publicznego wyróżniają pięć modeli zarządzania publicznego po czym wymienia sześć. Autorce nie udało się uniknąć kolokwializmów.

„reformy szły” s. 9

„można odnieść wrażenie” s. 18

„grubo ponad 50 razy” s. 22

Autorka stosuje nieprecyzyjne określenie czasu. Na przykład w zdaniu „Wprowadzana obecnie reforma” w odniesieniu do reformy wprowadzonej w 1999 roku należałoby stanowczo wyeliminować. Słowo obecnie należałoby zastąpić słowem w przeszłości s. 13. W tym samym akapicie „Od stycznia 1999 obowiązuje nowy podział administracyjny”. Określenie „na przestrzeni wielolecia” s. 6 zawiera aż 2 błędy.

Zaczynanie zdań od:

- „Również” s. 11, 53, 93
- „Ponadto” s. 5, 37, 39, 50, 80
- „Ponieważ” s. 9
- „Według” 2 x s. 19, s. 28, 39, 63
- „Jednakże” 2 x s. 29.

Autorka bardzo często używa skrótów co zaobserwowano na następujących stronach:

tzw. 2 x s. 10, 2 x 12, 121, 38, 77, 87

tj. ss. 10, 12, 17, 2 x 27, 2 x 39, 45, 62

m.i ss. 18, 25, 43, 52, 61, 90

np. ss. 34, 52, 77, 78, 80, 84, 93, 97, 119

tzn s. 92

Mam zastrzeżenia do niestarannej korekty pracy pod względem stylistyki. Autorka formułuje zbyt długie zdania co wywołuje trudność uchwycenia sensu. Podaję w recenzji tylko wybrane przykłady. Pozostałe zaznaczyłam w tekście. „Jest to warunek konieczny bez spełnienia którego inwestorzy nie zainteresują się dana gminą, nawet jeśli będą przez nią przejeżdżać do innej, obiektywnie mniej atrakcyjnej”, s. 17. „Według miesięcznika „Forbes” spośród polskich miast średniej wielkości (o ilości mieszkańców od 5 do 150 tys.) a jest ich w Polsce ok. 80, Legnica okazała się najbardziej na Dolnym Śląsku atrakcyjna dla biznesu

i sklasyfikowano ją na 6 pozycji”, s. 28. „Zmniejszenie poziomu wybranych podatków (głównie od nieruchomości), w celu zachęcenia potencjalnych inwestorów, może prowadzić do zmniejszenia wysokości dochodów budżetu gminy, a to z kolei może prowadzić do podniesienia innych podatków, czy opłat”, s. 31. „Szczególna samorządu gminnego rola wynika z tego, że jest podstawową formą organizacji życia publicznego, a jego ustrój został oparty na zasadach demokratyzmu i pluralizmu politycznego, co znajduje wyraz w wyborach do rad gmin, bezpośrednich wyborach wójtów, jako ich organów wykonawczych”, s. 205.

W bibliografii należało zastosować podział: książki i artykuły. „Uchwały” występujące pod pozycjami 383 i 384, „Zarządzenia” występujące pod pozycjami 405, 406 i 407 oraz „Regulaminy organizacyjne” występujące pod numerem 310 należałoby umieścić w innym zbiorze. Dodatkowo w celu osiągnięcia większej precyzji informacyjnej w pozycji 22 spisu literatury należy uzupełnić o tytuł książki, a pozycję 368 wyeliminować ponieważ jest powtórzeniem pozycji 367.

Wniosek końcowy

Po zapoznaniu się z przedstawioną mi do recenzji pracą Pani mgr Joanny Snopko stwierdzam, że Autorka trafnie wybrała problematykę badawczą, skonstruowała oryginalne ankiety badawcze, samodzielnie przeprowadziła badania oraz zinterpretowała wyniki tych badań. Wyniki badań zawarte w pracy stanowią istotny wkład mgr Joanny Snopko do nauk o zarządzaniu. Rozprawa wypełnia lukę w literaturze przedmiotu w zakresie zaproponowanego modelu nowoczesnego zarządzania w samorządzie. W części empirycznej pracy Autorka udowodniła w dostatecznym stopniu umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej na poziomie pracy doktorskiej.

Konkludując, stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Joanny Snopko odpowiada warunkom określonym w Ustawie o Stopniach i Tytułach Naukowych (Dz.U. Nr 65 poz. 286) powinna być przyjęta i dopuszczona do publicznej obrony.

Lublin, 14 maja 2013 r.

